

СОЦИАЛНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ В БЪЛГАРИЯ

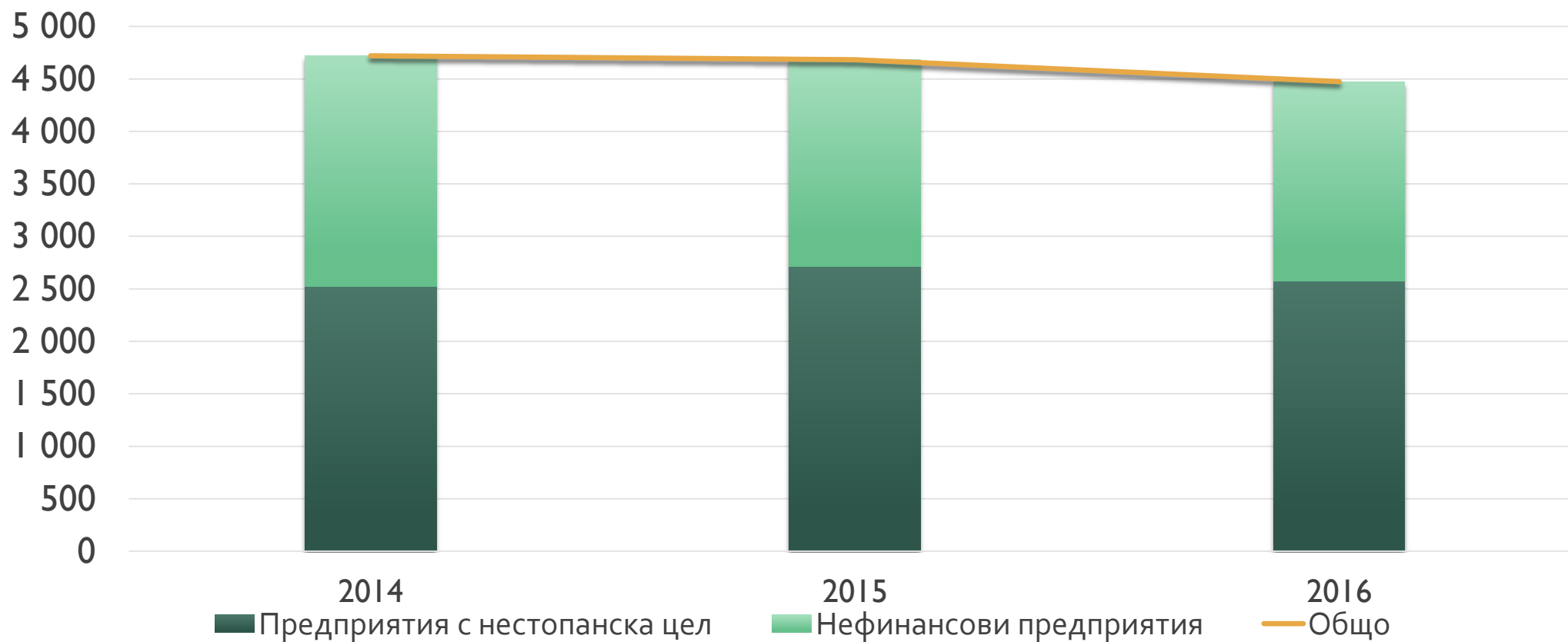
ФИНАНСОВА ПОДКРЕПА ЗА ДЕЙНОСТИТЕ
ИМ И БАРИЕРИ В РАБОТЕН АСПЕКТ

СОЦИАЛНИ ПРЕДПРИЯТИЯ - ОПРЕДЕЛЕНИЕ

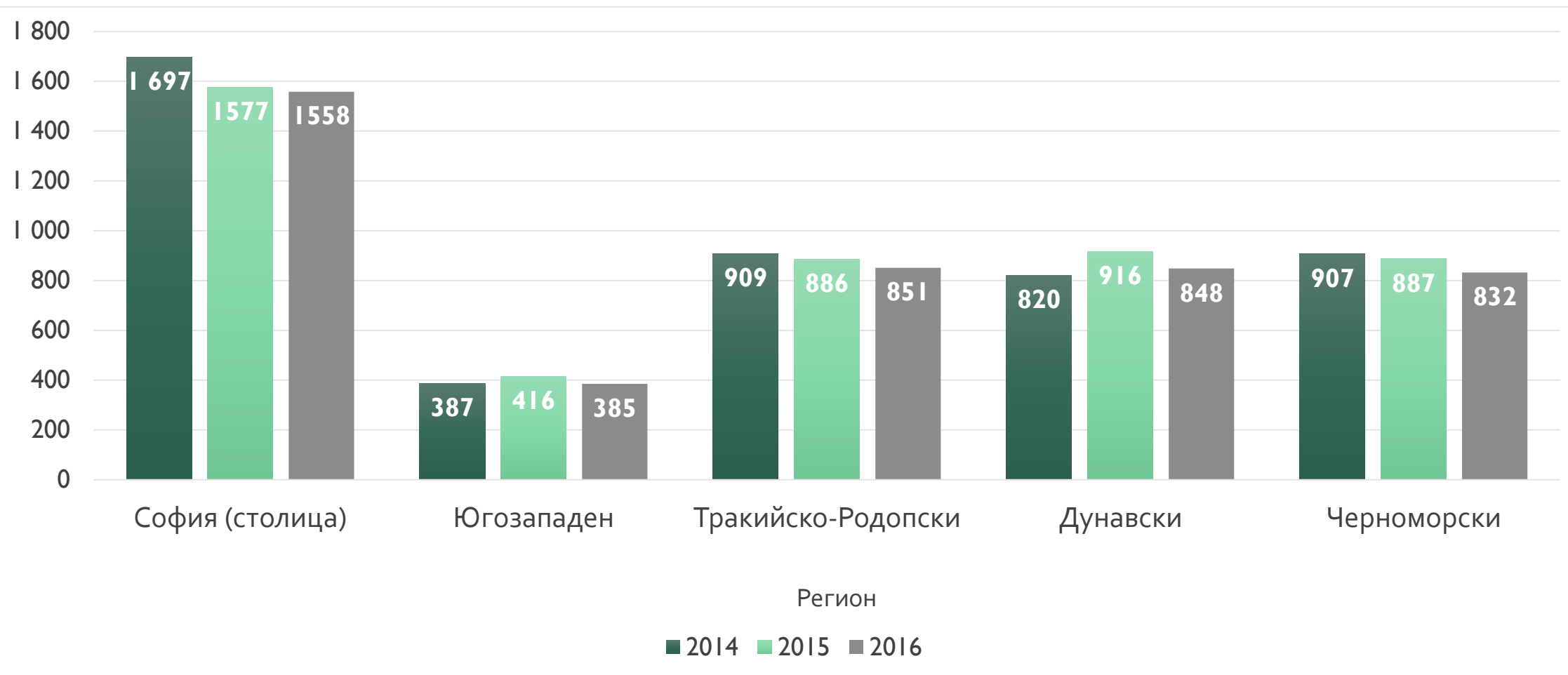
В съответствие с българското законодателство:

- СП осъществяват социална дейност, която генерира социална добавена стойност
- Положителният им счетоводен финансов резултат се разходва за осъществяване на определена социална дейност или цел
- В общия числен състав на СП, наетите от уязвими групи са не по-малко от 30% и/или не по-малко от трима служители с такъв статус

ВИДОВЕ ПРЕДПРИЯТИЯ, САМООПРЕДЕЛИЛИ СЕ КАТО СОЦИАЛНИ

СОЦИАЛНИ ПРЕДПРИЯТИЯ - РЕГИОНАЛНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ

СОЦИАЛНИ ПРЕДПРИЯТИЯ – ПРОБЛЕМИ У НАС

- СП нямат регулярен достъп до специфични финансови инструменти - различни видове банкови заеми или рисков капитал, разчитат на субсидии и вътрешни финансови източници
- Наблюдава се осезаема зависимост от финансова подкрепа чрез схеми в обхвата на Европейските фондове
- Липсват целенасочени национални финансови инструменти – не съществува регулярен и/или специфичен фонд, насочен към тях
- Частният сектор все още има допълваща роля при финансирането на СП
- СП предоставят ниско платими работни позиции, рядко дългосрочно устойчиви

НАЦИОНАЛНА ФИНАНСОВА ПОДКРЕПА ЗА СОЦИАЛНИ ПРЕДПРИЯТИЯ

- Пряка финансова подкрепа - субсидии и национални финансови схеми
  - краткосрочно действащи финансови инструменти
  - ресурси, предоставени от общините - субсидии, насочени главно към хора в неравностойно положение
- Непряка финансова подкрепа
  - данъчни облекчения
  - помощ от общините – права за ползване на общинска собственост, облекчени условия при участие в обществени поръчки
  - подкрепа за СП, подпомагаща хора в неравностойно положение

ПРЕКИ ФИНАНСОВИ ИНСТРУМЕНТИ - ВИДОВЕ

- Банкови заеми – затруднен достъп, поради специфичните дейности на СП, определяни като високо рискови
- Финансиране на рисков капитал или предоставяне на гаранции – НПО в много случаи нямат достъп до тях - предефиниране в условията на кандидатстване
- Безвъзмездно/Грантово финансиране – прилагане на целенасочени схеми от оперативни и национални програми
- Благотворителни асоциации и фондации
- Групово финансиране (Crowdfunding)
- Предоставяне на капитал/квази-капитал

ДРУГИ ДЕЙСТВАЩИ НАЦИОНАЛНИ ИНСТРУМЕНТИ I

- Специфични схеми за финансова подкрепа, предоставяни от Агенцията за хората с увреждания
- Специфични схеми за финансова подкрепа, предоставяни от Държавната агенция за надзор върху социалното осигуряване
- Ресурси, предоставени от независими фондации
- Схеми за финансова подкрепа, които са част от Общински програми – в т.ч. различни субсидии от бюджета на общините

ДРУГИ ДЕЙСТВАЩИ НАЦИОНАЛНИ ИНСТРУМЕНТИ II

- Възможности за използване на акумулирани такси от платени услуги
- Национален гаранционен фонд – редуциране на лихви по банкови заеми
- Инициатива за МСП – осигурява финансова подкрепа, покрива част от кредитния риск и предлага програми за МСП
- Ваучерни схеми към Българската фондова борса (програма за безвъзмездно финансиране)

НЕПРЯКА ФИНАНСОВА ПОДКРЕПА - ДАНЪЧНИ ОБЛЕКЧЕНИЯ

Облекчения, които не са насочени конкретно към СП, но са достъпни за тях:

- За дарители, перодсавящи ресурси на определени уязвими групи
- За работодатели, наели хора в неравностойно положение и/или дългосрочно безработни
- Освобождаване на определени стоки и услуги от ДДС
- Освобождаване от плащания на местни данъци за направени дарения
- Намалени осигурителни вноски на лица с увреждания

ДРУГИ НЕПРЕКИ СТИМУЛИ, НА БАЗА НАЦИОНАЛНО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО

- Възможност за строеж или право на ползване на общинска собственост – без търг или конкурс след мажоритарно одобрение от общински съвет
- Специален режим на обществени поръчки за предприятия и кооперативи на хора с увреждания – възможност за „запазване“ на обществени поръчки за специализирано предприятия и кооперативи на хора с увреждания
- Финансово подпомагане за обучение за повишаване на професионалната квалификация на заетите в СП

ЕВРОПЕЙСКИ ИЗТОЧНИЦИ НА ФИНАНСИРАНЕ

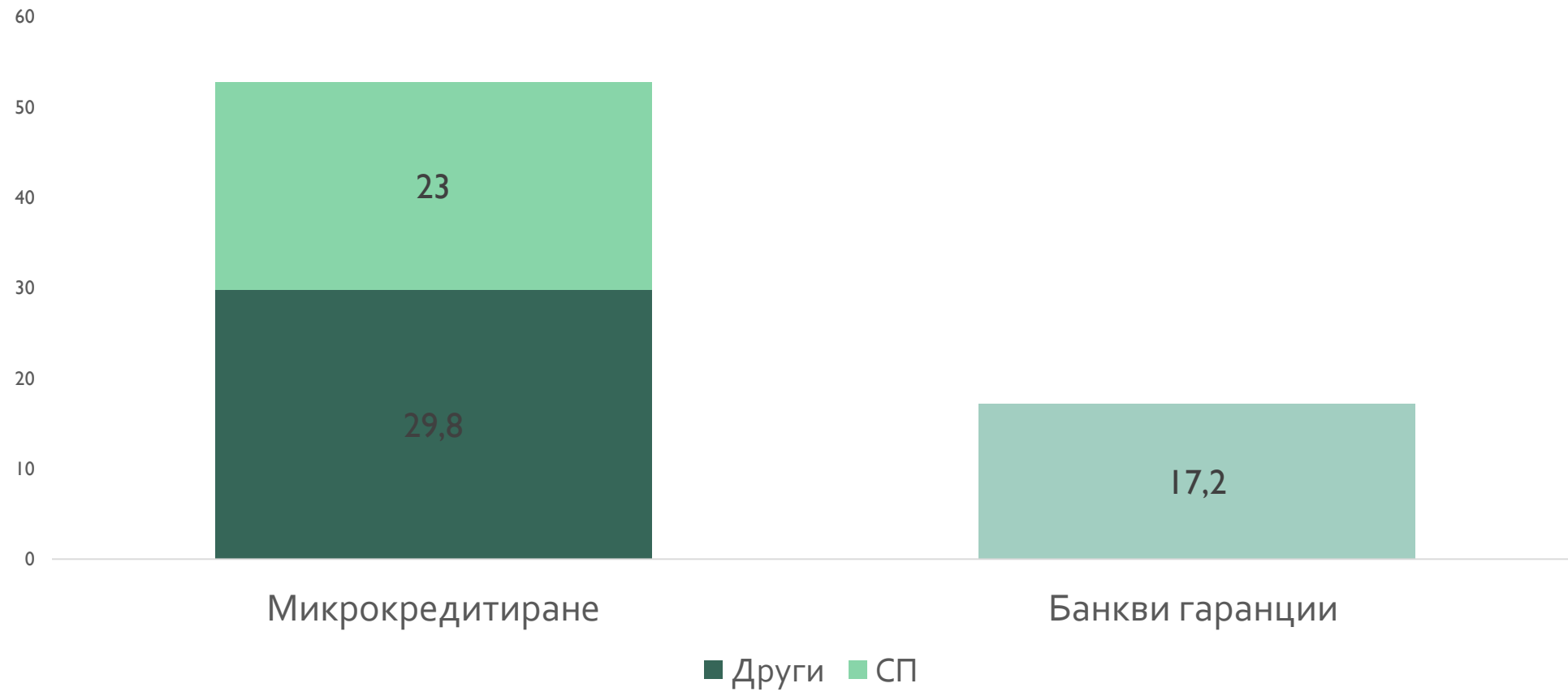
- ЕФРР чрез ОП „Иновации и конкурентоспособност“
- Европейски Социален Фонд чрез ОП „Развитие на ЧР“
- Европейския механизъм за микрофинансиране
- Европейска рамкова програма Хоризонт 2020
- Европейска програма за конкурентоспособност на предприятията (COSME)
- Програма за Заетост и Социални Иновации (EaSI)
- Програми на Европейското Икономическо Пространство и Норвежки Финансов Механизъм

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ПУБЛИЧНИ ФИНАНСОВИТЕ РЕСУРСИ ЗА СП НА БАЗА ИЗТОЧНИЦИ

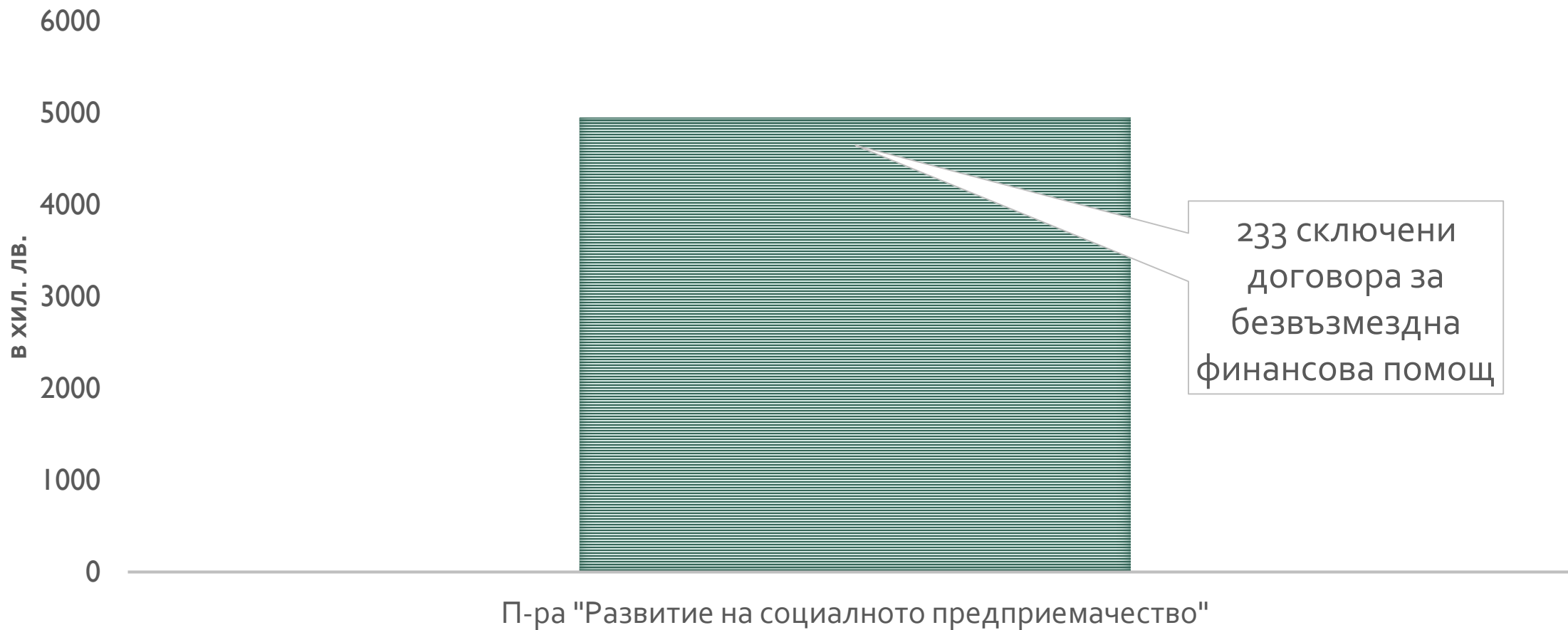
За периода 2013 - 2020

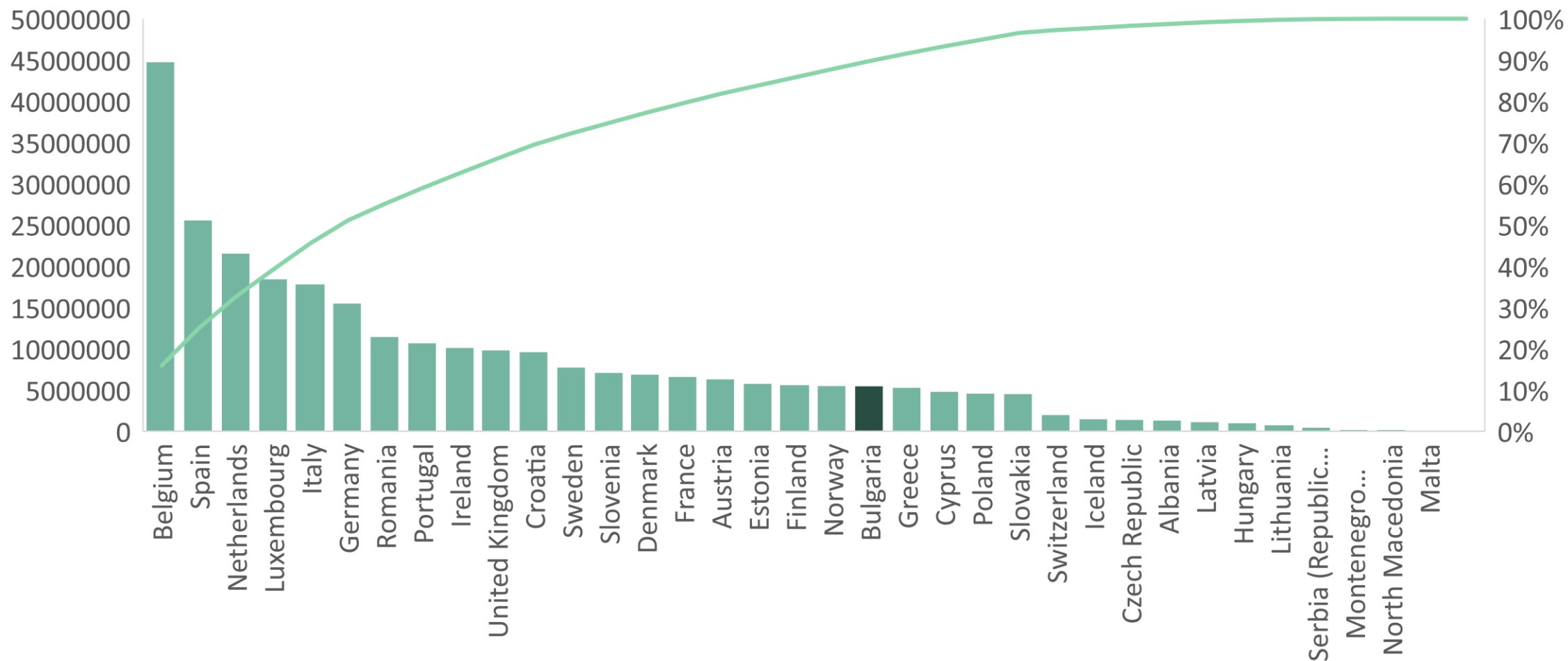
ОП РАЗВИТИЕ НА ЧР, 2014 – 2020 (МЛН. ЛВ.)

ПРОЦЕДУРА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНОТО ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО, ОП РЧР, 2018

СРЕДСТВА, ПРЕДОСТАВЕНИ ОТ ПРОГРАМА ЗА ЗАЕТОСТ И СОЦИАЛНИ ИНОВАЦИИ (EASI), 2017

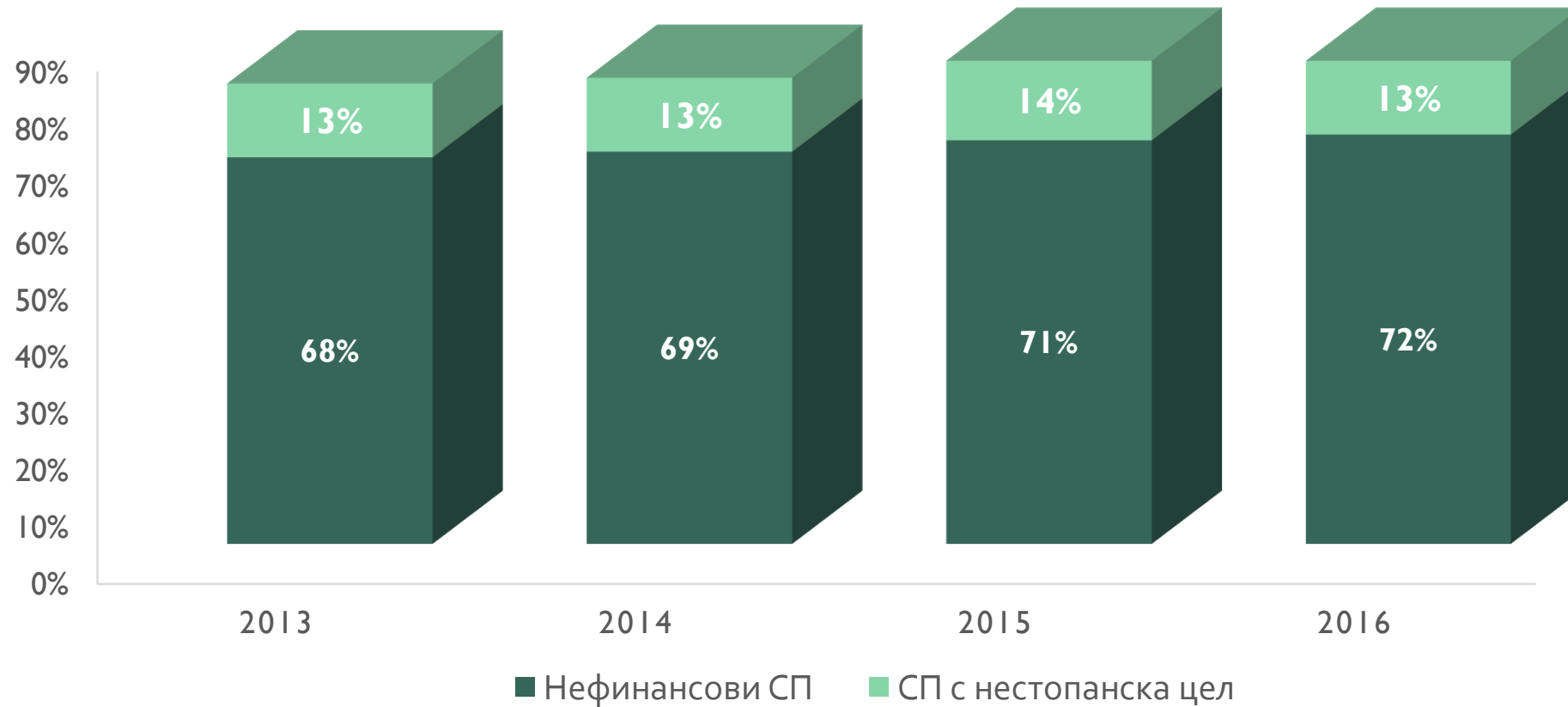

СПЕЦИАЛИЗИРАНИ МЕХАНИЗМИ ЗА ПОДКРЕПА НА СП

Възможни, но не въведени мерки за:

- Подобряване на връзките между потенциални инвеститори и СП с изменения в ЗКПО чрез облекчение на инвестиции, които биха имали съществен социален ефект
- Привличане на вниманието на финансиращи организации към СП

ПРОЦЕНТ НА СП, ОТЧЕЛИ ПОЛОЖИТЕЛЕН ФИНАНСОВ РЕЗУЛТАТ

ОГРАНИЧАВАЩИ ФАКТОРИ

- Неразбиране на специфичния характер, ролята и потенциала на СП
- Слаба подкрепа и финансиране от страна на правителството, липса на обществено признание
- Недостатъчна целева помощ, предоставена чрез специализирани финансови инструменти
- Липса на устойчива подкрепа от общините
- Липса на адекватни стимули, свързани с предлагането на продукти на социални предприятия на пазара
- Липса на видимост и разпознаваемост на марката на продукти и услуги, предоставяни от СП
- Липса на готовност за инвестиране и управленски умения

ВЪЗМОЖНИ ПЕРСПЕКТИВИ ПРЕД СП В СТРАНАТА – ДВА ВИДА СЦЕНАРИИ

- Негативен сценарий
  - нелоялна конкуренция чрез фаворизиране на определени групи предприятия
  - липса на механизми за мониторинг, контрол и анализ
  - «Работа на парче», работа на проектен принцип
- Оптимистичен сценарий
  - развитие на добра правна и регулаторна рамка
  - увеличаване на ролята на СП в решаване на социални проблеми
  - подобряване на видимостта им
  - насърчаване на сектора

ЗАКЛЮЧЕНИЕ I

- Въпреки наличието на разнообразни финансови инструменти, финансирането на СП е недостатъчно и липсва капацитет за пълноценното им усвояване
- СП в България разчитат най-вече на публична подкрепа, поради неефективно функциониращо ПЧП
- Наблюдава се осезателно несъответствие между неудовлетворените потребности на различни уязвими групи и липсата на ресурс, който да ги адресира

ЗАКЛЮЧЕНИЕ II

- Ниската покупателна способност на потенциалните потребители, влияе неблагоприятно върху обема на финансиране на СП
- Развитието на СП в България едва ли би било възможно без помощта на европейските фондове
- Необходими са мерки, които да доведат да финансова стабилност на СП, като същевременно намалят зависимостта им от безвъзмездно предоставяни средства

ВЪЗМОЖНИ РЕШЕНИЯ

- Създаване на капацитет за предлагане на адаптивни/гъвкави финансови продукти, оценка на социалното влияние, способност да се откриват нови пазарни възможности в социалната икономика
- Комбиниране на финансови инструменти с други форми на подкрепа - техническа подкрепа, субсидии за лихви и гаранции
- Комбиниране на финансови инструменти с други форми на подкрепа на ниво бенефициент на средствата – с помощ от европейски фонд. Безвъзмездните средства не са част от дейността, подпомогнатата с финансови инструменти, дейностите се разглеждат отделно, като всяка има различни допустими условия за разходи

БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО!

МАРТИНА АРАБАДЖИЕВА

СУ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“

m.srebkova@gmail.com